

In de nieuwe stal van de familie Shiles is ruimte voor in totaal 224 koeien

Direct leveren aan Tesco levert jaarlijks 250.000 euro extra melkgeld op

Nieuwe stal verbetert diergezondheid

'Ik had niet verwacht dat een nieuwe stal zo snel zo veel impact kon hebben op uiergezondheid', geeft de Britse veehouder Henry Shiles aan. De nieuwe stal was niet de oplossing voor runder-tbc en para-tbc, die een stempel drukken op de bedrijfsvoering.

tekst **Ivonne Stienezen**

Lange tijd dacht Henry Shiles (66) uit Codrington (Wales) dat geen van zijn vier kinderen de boerderij zou willen overnemen. Tot dochter Joan (29) zes jaar geleden te kennen gaf in het bedrijf te willen stappen. 'Ik had nooit verwacht dat een dochter de boerderij over zou willen nemen', bekent hij. 'Maar ze is echt goed met koeien.' En sinds tweeënhalp jaar is er zelfs een tweede opvolger. Zoon John (37), die voorheen werkzaam was als dierenarts, is ook in het bedrijf gestapt.

Het bedrijf in de buurt van Bristol heeft bijna 200 hectare land in gebruik en melkt zo'n 300 koeien. 'Het zijn alle-

maal afstammelingen van de koeien van mijn vader, die in 1947 met dit bedrijf is begonnen', vertelt Henry trots. Het geeft aan dat het familiebedrijf voor hem erg belangrijk is. Hij is dan ook zeer blij met zijn twee opvolgers en geeft hun alle ruimte om nieuwe plannen door te voeren. De nieuwe ligboxenstal is daar het duidelijkste voorbeeld van. Deze stal met 224 ligplaatsen is een enorm verschil met de oude stallen. In een deel van die oude stallen lopen droge koeien, drachtige vaarzen en oudmelkte koeien. De stallen zijn laag, donker en de matten in de boxen zijn oncomfortabel. De nieuwe stal, van 32 bij 82 meter, is

daarentegen een oase van licht, lucht en comfort. De boxen in de twee-plus-twee-rijige stal zijn voorzien van een dikke laag zand als ligbed. De dichte vloer wordt tweemaal daags schoongeschoven. 'Toen we de nieuwe stal in gebruik hadden genomen, verbeterde de gezondheid van de koeien direct.' Dat resulteerde in minder kreupelheden, minder koeien met beschadigde hakken en voor-

De 2 x 14 zij-aan-zijmelkstal stamt uit 2001

al ook een betere uiergezondheid. 'Ik was verbaasd hoe snel dat effect zichtbaar was. Niet alleen waren de koeien zelf schoner, ook het aantal mastitisgevallen daalde.'

De betere uiergezondheid was ook zichtbaar in het tankcelgetal, dat daalde van rond de 180.000 cellen per milliliter naar rond de 100.000 cellen per milliliter.

Twee melkers

Het melken is vooral een taak van Joan. Er wordt altijd met twee mensen gemolken en Joan probeert zo vaak mogelijk één van die twee te zijn. De andere melker is altijd een van de medewerkers, in totaal zijn er drie fte's. Wanneer Joan zelf niet melkt, wordt het melken ge-

De oude stal is krap en donker

De rode oormerken tonen welke koeien zijn besmet met para-tbc

daan door twee medewerkers, maar zij zorgt wel voor een goede aansturing. 'Bij het melken hanteren ze altijd een vaste routine, waarbij ze handschoenen dragen.' Voor het schoonvegen van de uiers worden de spenen eerst gesprayd. Na het melken worden ze opnieuw met dezelfde spray behandeld.

De DeLaval-melkstal dateert uit 2001, een goede investering van Shiles. 'Pa heeft ook wel wat goed gedaan', zegt hij lachend over zichzelf. Het enige nadeel van de 2 x 14 zij-aan-zij-rapid-exitmelkstal is de locatie ten opzichte van de nieuwe stal. 'We hadden eigenlijk geen andere optie om de nieuwe stal te bouwen, waardoor de koeien nu bij elke melkbeurt door weer en wind zo'n honderd meter van de stal naar de melkstal moeten lopen en weer terug. Het is verder dan we eigenlijk zouden willen, maar zo is de situatie nu eenmaal.'

Besmetting met tbc

Een vaste taak die Henry op zich neemt, is de verzorging van de jonge kalveren. Een van de oude ligboxenstallen is omgebouwd tot stal voor deze groep dieren, met een flinke rij eenlingboxen. Hier staan alleen vaarsjes en kruislingkalveren. De holsteinstiertjes worden op dit moment afgemaakt.

Shiles legt uit waarom: 'Dat is vanwege rundertuberculose. Twee jaar geleden werd een koe met tbc op ons bedrijf gevonden, daarom moeten we nu jaarlijks testen. Bij de laatste test was de uitslag van vier koeien onzeker.' Totdat die dieren opnieuw zijn getest en gunstig zijn bevonden, gelden extra vervoersbeperkingen. 'Daardoor is het financieel gewoon niet de moeite waard om de stiertjes te verkopen.' De kruislingkalveren zijn nakomelingen van de eigen angustier. 'Die gebruiken we alleen bij pinken die niet drachtig worden via ki.'

De nieuwe stal is een oase van licht, ruimte en comfort

Henry Shiles

Sinds Henry Shiles de luxe heeft van twee opvolgers, zijn er de nodige veranderingen doorgevoerd. Naast de nieuwe stal is er ook een nieuw fokkerijbeleid.

Groot-Brittannië

Aantal koeien:	300
Aantal stuks jongvee:	265
Hoeveelheid land:	200 hectare
Melkproductie:	10.300 3,9 3,3

Het fokkerijbeleid, inclusief het insemineren, is een taak die Joan op zich heeft genomen. 'Ik lette in het verleden vooral op de hoeveelheid melk, zonder toe te geven op het percentage vet en eiwit. Daarnaast lette ik op het exterieur, ik probeerde koeien te fokken zonder exterieurfouten. Achteraf gezien had ik meer moeten letten op beenwerk, klauwen en beweging van de koeien. Dat doet Joan nu gelukkig wel.' Joans fokkerijbeleid zorgt bovendien voor iets kleinere koeien dan de koeien die haar vader fokte.

Extra melkgeld

De familie Shiles levert de melk op dit moment nog aan de coöperatie van Arla. 'Dat was een keuze van mijn kinderen, ze wilden graag de zekerheid van afname via een coöperatie. Daarvóór leverden we altijd rechtstreeks aan super-

De eenlingboxen staan in een van de oude ligboxenstallen

Bovenste foto: Het zand in de boxen zorgt voor een comfortabel ligbed

Onderste foto: In deze overkapping komt de graskuil van 2015

marktketen Tesco, die kan in principe op elk moment opzeggen.' Maar ze hebben besloten om de coöperatie na vijftien maanden toch weer de rug toe te keren en terug te gaan naar Tesco. 'De zes penny extra die we krijgen door rechtstreeks aan Tesco te leveren, kunnen we gewoon niet missen.'

Met een gemiddelde melkproductie van ruim 10.300 liter per koe met 3,9 procent vet en 3,3 procent eiwit levert Shiles 3 miljoen liter melk per jaar. Die extra zes penny levert hem dus 180.000 pond per jaar op, dat is bijna 250.000 euro. 'Tesco stelt wel extra eisen om te mogen leveren. Maar die eisen vallen wel mee, het zijn veel dingen die je toch wel doet, alleen schrijf je ze nu op. En af en toe komt een controleur van Tesco daadwerkelijk controleren.'

Een van de eisen die Tesco stelt, is het testen van de koeien op para-tbc. Helaas zijn zo'n 50 koeien positief getest, schat Shiles. In de stal zijn deze dieren herkenbaar aan rode oormerken. Deze dieren worden niet direct geruimd, maar krijgen wat extra aandacht. Zodra hun gezondheidstoestand afneemt, gaan ze snel weg. Verder kalven deze dieren af in

een aparte ruimte, waar ze geen contact hebben met andere koeien. Bovendien worden de kalveren van deze dieren niet aangehouden. 'Het testen van de koeien op para-tbc stimuleert natuurlijk de aanpak van de ziekte. We halen alle kalveren direct weg bij de moeder en geven ze alleen biest van koeien die niet positief zijn getest.'

Op het bedrijf van de familie Shiles krijgt dierziektepreventie sowieso de nodige aandacht, dat is logisch met een zoon als dierenarts én bedrijfsopvolger. Zo wordt er bijvoorbeeld gevaccineerd tegen bvd en leptospirose.

Drie tmr-rantsoenen

Niet alleen de diergezondheid maar ook de voeding van de koeien ligt op het bordje van John. De rantsoenen rekent hij samen met de nutritionist door. Met losse ingrediënten worden drie verschillende tmr-rantsoenen samengesteld: voor de vaarzen, voor de hoogproductieve koeien en voor de laagproductieve groep. Het rantsoen bestaat uit eigengeteeld gras en mais, aangevuld met onder meer geplette tarwe, perspulp in korrelvorm, soja-meel, rapzaadmeel en Megalac, een

pensbestendig vet. In grote loodsen op het erf liggen de diverse voedermiddelen opgeslagen.

De eerste snede gras van 2015 is net geoogst, ruim 100 hectare. Ook die kuil zit in een grote loods. 'Dan wordt het voer niet nat', verklaart Shiles simpelweg. Shiles is tevreden over de grasoogst. 'Zeker voor deze tijd van het jaar is het een prima hoeveelheid.' Om te zorgen dat de kwaliteit ook goed is en de kuil goed conserveert, gebruikt Shiles bij elke graskuil het kuiltoevoegmiddel Ecosyl. 'We gebruiken dat al meer dan 25 jaar, ik zie het als een soort van verzekering. Ik ben bang dat als ik het niet gebruik, de kuilen minder goed zijn.' Als voorbeeld laat Shiles de uitslagen van de eerste snede van vorig jaar zien. Ondanks een vrij nat product – nog geen 30 procent droge stof – is een goed geconserveerde kuil het resultaat, met een ruweiwitgehalte van 15 procent en een pH van 3,8. 'Ruwvoer maakt een belangrijk onderdeel uit van ons rantsoen, dus een goede kuil is de basis van onze melkproductie', stelt Shiles. 'Ik ben daarom blij dat mijn kinderen deze goede gewoonte niet hebben veranderd.' |